

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

**Enhet Kvarnstenens skola och
fritidshem**

Läsår 2021/2022

Antagen
Mariestad
2021-10-20

Typ av styrdokument:	Plan
Beslutsinstans:	Rektor Kvarnstenens skola
Datum för antagande:	2021-10-20
Diarienummer:	
Dokumentet gäller för:	Kvarnstenens skola
Giltighetstid:	Läsåret 2021-2022
Tidpunkt för aktualisering:	Hösten 2022
Dokumentansvarig:	Rektor Annelie Norén Hovbjer

Innehåll

1. Inledning.....	5
1.1. Syfte.....	6
1.2. Ansvar.....	6
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.....	6
2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår	6
2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier.....	8
2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier	8
3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår	10
3.1 Metod/kartläggning	10
3.2 Kränkande behandling	10
3.3 Sexuella trakasserier	11
3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier.....	11
3.5 Planerade åtgärder för läsåret	15
4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)	17
4.1 Barns/elevs delaktighet.....	17
4.2 Medarbetares delaktighet.....	17
4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet	17
5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling	17
5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever	17
5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev	18
5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	19
5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling	20
5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	20
5.6 När verksamheten diskriminerar barn/elev	20
6. Referenser	21
7. Bilagor	22
7.1 Definitioner.....	22

7.2 Lagstiftning och styrdokument	24
7.3 Anmälningsskyldighet	25

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Kvarnstenens plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevs lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevs trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs åtgärder på skolan/fritidshemmet	Åtgärd uppfylld Ja/Nej
Information till all personal kring anmälningsplikt, ärendegång kring kränkings- och diskrimineringsärenden.	Ja
Omtag och förtydligande kring hantering av konflikter samt plan mot kränkning och diskriminering.	Ja
Nya förhållningsregler och rutiner för förflyttningar inom skolans område.	Ja
Tillsammans med elever diskuteras regler och rutiner, detta ska förankras hos samtliga elever, information om dessa vid föräldraföreningsmöte	Delvid, pg a inställda föräldramöten
Ständigt arbete med att göra elever uppmärksamma, medvetna och förstående rörande normer, allas lika värde, skillnader och likheter som kan uppkomma.	Ja
Arbete med språkbruk	Ja

Gemensamma åldersblandade aktiviteter.	Delvis pg a minskade möjligheter utifrån pågående pandemi.
Alla vuxna bär gula västar vid rastvärdskap, bussvärd eller andra utflykter.	Ja.
Informera om och följa upp förhållningssätt och ordningsregler.(Till ny personal).	Ja.
Informera föräldrar och elever om risker med sociala medier, då kränkningar kan förekomma.	Delvis, pg a inställda föräldramöten.
Informera och tydliggöra elevernas rättigheter och skyldigheter.	Ja.
Tydliggöra och skriva ut skolgårdsregler.	Ja.
Rastaktiviteter.	Enbart fredagar.
Trivselenkät och trygghetsvandring.	Ja.
Bygga upp goda relationer med vårdnadshavare. Enkla kommunikationsvägar.	Delvis, pg a inställda föräldramöten.
Öka/stärka relationen mellan vuxna och elever på skolan, under rasterna för att öka tillgängligheten om vuxenstöd behövs. ”Alla barn är allas barn”.	Ja.
Kontinuerliga reflektioner och påminnelser i personalgrupp om bland annat normkritiskt förhållningssätt vad gäller kön, bedömningar, förväntningar och bemötande.	Ja, delvis.
Bussvärdar ska finnas tillgängliga vid bussen samtliga busstider.	Ja.
Förebyggande åtgärder som syftar till att bland annat att lyfta samtalsämnen som värdegrund, normer, värderingar och samsyn i personalgruppen.	Ja.
Diskussioner med elever och föräldrar rörande nätetik, sociala medier.	Delvis, pg a inställda föräldramöten.

2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Under läsår 20/21 inkom 25 stycken kränkingsanmälningar och 3 stycken anmälningar om diskriminering. Kränkningarna handlar mestadels om fysiska eller verbala kränkningar och har i stor omfattning skett vid friare utrymmen som korridor, raster eller kapprum. Det är en minskning av kränkingsärenden sedan föregående år vilket är positivt. Ett fortsatt arbete är viktigt för att uppmärksamma och agera vid kränkning eller diskriminering. All personal på skolan ska agera och göra kränkingsanmälningar om situationer uppstår.

2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

Antalet kränkingsärenden har minskat sedan föregående år. Vi ser att skolpersonalen behöver fortsätta arbetet med att bli bättre och mer vana vid att göra anmälningarna. Det har varit en del lärarbyten vilket skapat oro i klasser och det har tagit tid att få stabilitet i grupperna. Skolpersonalen ser att det var mer oro, kränkningar och konflikter under höstterminen och att det sedan blev lugnare under vårterminen när också personalgruppen blivit mer stabil. Under läsåret har en uppdelning bland klasser gjorts under förmiddagsrasten, detta har inneburit att det varit mindre elever ute på rast samtidigt och att personal lättare kunnat ha uppsikt över eleverna. Vi tror att detta är en orsak till minskat antal kränkningar.

När föregående års plan utvärderas ser vi också att flertalet planerade åtgärder inte blivit av i den utsträckning som önskats. Dels bidrog Covid-19 till att gemensamma aktiviteter ställdes in, men också att personal på skolan inte gavs möjlighet till normalt kvalitetsarbete. Mycket tid gick åt till att lösa personalbrist utifrån sjukfrånvaro. Vid utvärdering uppmärksammas också att rektor/skolpersonal behöver vara mer konkret och tydlig i de planerade åtgärderna och när det ska ske. Inför kommande läsår har mer specifika åtgärder tagits fram och även tidsplanerats under läsåret för att säkerställa att de genomförs. Vi ser att vi behöver bli bättre på att hitta tiden till det som är planerat och inte enbart hamna i "akuta" frågor. Tiderna läggs därför in i kalendarium för läsåret för att säkerställa att de följs upp och inte glöms bort.

Att skolan anpassat verksamheten utifrån restriktioner mot Covid-19 har påverkat skolans verksamhet på flera olika sätt. Skolan har under läsåret bland annat valt att dela upp eleverna så att färre elever äter tillsammans i matsalen. Att klasser varit uppdelade i större utsträckning har kunnat ses som både positivt och negativt. Vi ser att det finns positiva faktorer som verkat genom att det inte varit färre elever i matsalen under samma tid och att det bidrar till lugnare miljöer. Men, vi ser också negativa faktorer som att det uppstår konflikter vid köbildning där eleverna behöver vänta i högre utsträckning än tidigare för att hålla avstånd samt att det i större utsträckning upplevs bidra till att klasserna blir mer "isolerade" från varandra.

Att dagar som bidrar till aktivitet och glädje i åldersblandade grupper har ställts in, upplevs också ha en negativ påverkan på klimatet bland våra klasser på skolan. Vi ser att vänskapsdagarna som normalt sett infaller 2-3 gånger per termin har en god inverkan på gruppklimatet på skolan.

Vi ser att bristen på föräldramöten har varit negativ då skolpersonalen i stor utsträckning har förlorat värdefulla dialoger med vårdnadshavare. Skolpersonal har så gott det går, valt att i första hand arbeta utifrån digitala funktioner så som Teams, telefon eller via mail vilket har varit en positiv utveckling. Dock upplever skolpersonal att det i vissa fall finns en vinst med att mötas fysiskt, både mellan personal och mellan personal och vårdnadshavare.

Fritidshemmets personal har varje termin elevintervjuer där elev och personal tillsammans bland annat pratar om trivsel, kamratrelationer och tillit till vuxna på skolan. Genom dessa intervjuer har personalen kunnat fånga upp eventuella situationer eller känslor som eleverna upplever som svåra men också att på ett enklare sätt kunna identifiera och åtgärda risker och hinder. Fritidshemmets personal ser detta som något mycket positivt och det är ett gediget arbete som prioriteras på skolan. Detta är ett led att förhindra eventuella kränkningar eller diskrimineringar men också för att säkerställa tryggheten på fritidshemmet. Detta är något som kommer att fortlöpa under läsåret 21/22.

Flera av planerade åtgärder har varit åtgärder som verkat under tillräckligt lång tid för att de nu kan ses som en normaliserad rutin. Dessa åtgärder handlar bland annat om att vuxna synliggörs på rastgården, årlig genomgång av rutiner, bussvärdskap och vänskapsdagarna som nu blivit en lokal tradition på Kvarnstenens skola. Andra punkter som finns i verksamheten, men som inte kommer att stå med i planerade åtgärder är elevråd, kostråd, trygghetsvandring och trygghetsenkät. Dessa åtgärder kommer att fortlöpa under läsåret 21/22 men kommer att tas bort från planerade åtgärder utifrån att de nu är en del av skolans rutiner och arbetssätt. Fortsatt stor vikt att ny personal informeras och uppdateras.

Vi ser att det behöver finnas ett mer strukturerat arbete kring värdegrund bland eleverna på skolan för att öka tryggheten bland samtliga klasser. Skolpersonal behöver också, tillsammans med elever, arbeta med frågor som rör språkbruk då skolpersonal upplever att detta försämrats och även gått ner i åldrarna. Det finns ett tufft verbalt klimat på skolan som behöver arbetas med och utifrån inkomna kränkingsanmälningar (25st) behöver ett arbete fortlöpa under längre tid. Vårdnadshavare behöver vara delaktiga i skolans arbete.

Slutsatsen som kan dras av antalet kränkingsanmälningar som inkommit, är att ett aktivt arbete mellan elever och pedagoger är nödvändigt för att säkerställa att förekomsten av kränkingsärenden minskar samt att skolan har många uppmärksamma pedagoger som arbetar aktivt med kränkingsanmälningar.

3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår

3.1 Metod/kartläggning

Skolpersonal har genom trygghetsenkäter, elevintervjuer och trygghetsvandring tagit del av elevernas upplevelser kring kränkande behandling och diskriminering. Vidare har observationer, föregående års kränkingsanmälningar samt föregående årsplan analyserats i stöd att upptäcka risker och hinder i verksamheten. Skolpersonal har tillsammans tagit fram planerade åtgärder för läsår 21/22 för att motverka kränkning eller diskriminering.

3.2 Kränkande behandling

Risker och hinder för kränkande behandling	Analys av de orsaker till de risker och hinder för kränkande behandling som upptäcks
<p>Kränkande behandling</p> <p>Vi ser att risken för kränkningar ökar vid de tillfällen och på de ställen där många elever vistas samtidigt. Det gäller te x korridorer, kapprum, vid köbildning eller friare utrymmen som vid raster eller till och från matsalen. Sammantaget ökar risken för kränkningar vid de tillfällen då vuxna inte har inte fullständig uppsikt över eleverna.</p> <p>Det finns också risker utifrån elevernas språkbruk. Ett särskilt ovärdat språkbruk förekommer oftare på rasterna.</p> <p>Vi ser också risk för kränkningar på sociala medier och även om detta sker på elevernas fritid, kan barnen påverkas i hög grad under skoldagarna.</p> <p>Utifrån pågående pandemi, kan skolpersonal också se att det varit en del konflikter och kränkningar som härleds till att det blivit längre köbildningar på avstånd.</p>	<p>Vi har alltid rastvärdar ute under rasterna samt skolpersonal närvarande där barnen vistas där vi ser en ökad risk för kränkningar (matkö, busskö, kapprum etc), för att minimera riskerna. Skolgården är dock stor och uppdelad i två delar (framsidan och baksidan/skogen). I skogen finns skymda ytor där det är svårare för personal att hålla uppsikt.</p> <p>Det är viktigt att skolpersonal har en samsyn kring regler och tillvägagångsätt. Om personal har samsyn ökar tryggheten för eleverna då det i större utsträckning bidrar till oro om personal frångår de reglerna som förankrats hos både elever och vårdnadshavare. Det är också viktigt att skolpersonal inte accepterar, utan påpekar olämpliga ordval som används hos eleverna. En utmaning är att få ett fungerande arbetssätt kring detta, men skolpersonal lyfter att samverkan med hemmet är en viktig faktor. Ständiga diskussioner tillsammans med elever är en viktig förebyggande och främjande faktor.</p> <p>Sociala medier är en vanlig faktor där kränkningar kan ske. En viktig faktor är att skolan bör informera både elever och vårdnadshavare om riskerna som finns vilket inte genomfördes i tillräcklig grad föregående läsår. Även om kränkningar sker utanför skoltid, kan konsekvenserna påverka relationerna i skolan och därmed också påverka elevens syn på skoldagarna.</p>

3.3 Sexuella trakasserier

Risker och hinder för sexuella trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p>Sexuella trakasserier</p> <p>Vi ser en ökad risk att kränkningar av denna art kan förekomma i situationer där vuxna inte är nära t.ex. på raster, i omklädningsrum, på badhuset och på sociala medier. Det finns risker i elevernas språkbruk, där ord och termer som används kan upplevas kränkande eller diskriminerande.</p>	<p>Eleverna tillbringar mycket tid på internet. Bilder och filmer som kränker kan delas och spridas. Ibland skriver eleverna saker till varandra utan att ha förståelse för hur det kan upplevas och tas emot av andra.</p> <p>Skolpersonal försöker upplysa såväl elever som vårdnadshavare på vilka risker som finns på sociala medier. Det är viktigt att skolpersonal pratar om nätetik bland eleverna. Skolpersonal upplever att detta område, samt många fler, tas upp på ett bra sätt i skolans skolmaterial som används. Övergripande behöver man ständigt föra diskussion bland elever och personal på skolan.</p> <p>Skolpersonal försöker så gott det kan utifrån tillgänglig personal att det alltid ska finnas en vuxen med eller omkring omklädningsrummen.</p> <p>Elever på skolan har ett ovårdat språkbruk där flera ordval direkt kan bedömas som olämpliga. Ett fortsatt arbete med språkbruk, kommer att genomföras. Detta genomförs via diskussioner, tydliga förklaringar samt tydliga förhållningsregler samt med stöd av samarbete med föräldrar.</p>

3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier

Risker och hinder för diskriminering och trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p><i>Kön</i></p> <p>Vi ser att det finns risk för eventuella skillnader i bemötande och förväntningar rörande kön samt betygsättning och bedömning. Vi ser också risker i att eleverna delas upp i grupper utifrån kön där också olika sorts aktiviteter erbjuds.</p>	<p>Vi ser att det är en viktig faktor är att ständigt analysera och uppmärksamma normer bland både personal och elever. Ett fortsatt arbete kommer att fortlöpa under läsåret där fokus är ökad medvetenhet kring könsdiskriminering och övergripande normkritiskt förhållningssätt. Att öka medvetenheten ökar möjligheten för ett könsneutralt</p>

	<p>arbetsätt. Skolpersonal upplever att ett arbete där eleverna behöver göras medvetna, delaktiga och uppmärksamma i dessa frågor.</p>
<p><i>Könsöverskridande identitet eller uttryck</i></p> <p>Vi ser att risker för kränkningar finns i samband med ombyte. Det finns risk för att gruppindelningar görs utifrån en stereotypisk norm. Omklädning och uppdelningar efter kön kan ge konsekvenser för de elever som inte definierar sig som flicka eller pojke. Det finns risker i att skolan har toaletter utifrån kön, vilket kan bli svårt och jobbigt för elever som inte identifierar sig som sitt biologiska kön eller som känner sig osäker på sin könsidentitet.</p>	<p>På Kvarnstenen finns två omklädningsrum utifrån biologiskt kön. Det finns möjlighet att byta om enskilt vid behov. Flick- och pojkoaletter behöver tas bort för att undvika att elever delas upp utifrån kön.</p> <p>Att öka medvetenhet hos både elever och personal på skolan minskar risken för kränkning utifrån ovanstående. Situationer som omklädning och gruppindelningar utifrån kön kan ge konsekvenser för den eller de elever som inte identifierar sig som tjej eller kille. En ökad kunskap om normer och värderingar hos både elever och personal minskar risken för kränkning eller diskriminering.</p>
<p><i>Etnisk tillhörighet</i></p> <p>Risk finns att det är en allt för homogen grupp på skolan och att andra etniska tillhörigheter blir allt mer främmande för eleverna. Vi ser att det finns en risk för kränkning utifrån etnisk tillhörighet utifrån att förutfattade meningar kring olika etniska grupper kan förekomma. Vi ser att det finns en risk att olika etniska tillhörigheter kan vara något som känns främmande för eleverna. Elever med annan etnisk bakgrund kan känna sig exkluderade på grund av språket som talas i skolan. Vi ser en risk i att verbala kränkningar kan ske genom elevernas språkbruk.</p>	<p>Kvarnstenens skola har en relativt homogen grupp där det förekommer lite skiftande etnicitet. En liten enhet bidrar till en ökad risk för kränkning eller diskriminering, utifrån etnisk tillhörighet. En viktig faktor för att förhindra kränkningar på etnisk tillhörighet är att alla vuxna stoppar verbala kränkningar och tydligt påvisar att dessa inte tolereras i skolan.</p> <p>Skolan använder sig också av skolmaterial som tar upp och gör eleverna medvetna kring frågor som rör etnisk tillhörighet.</p>
<p><i>Religion eller annan trosuppfattning</i></p> <p>Det finns risk för kränkningar, diskriminering och utanförskap i samband med olika högtider. Vi ser risker vid t.ex skolavslutningar, måltidsservering, fasteperioder och i omklädningsrum. Det finns en risk att skolan planerar aktiviteter som inte alla kan delta i.</p>	<p>Kvarnstenens skola har en relativt homogen grupp där det förekommer lite skiftande religion och trosuppfattning. Elever på skolan har i hög grad en kristen alternativt ateistisk syn på trosuppfattningen. Skolan har också en tradition av att göra särskilda aktiviteter på särskilda högtider så som t.ex lucia-, påsk eller julfirande. Det finns också en tradition av att ha skolavslutning i kyrkan. Vid dessa</p>

	<p>tillfällen ökar risken för att känna utanförskap om man har en annan trosuppfattning. Dock är elever med annan trosuppfattning en minoritet på Kvarnstenens skola i nuläget, men vi ser att det finns en risk för dessa att uppleva sig diskriminerade eller kränkta vilka skolpersonal behöver vara ständigt uppmärksammade på för att säkerställa att ingen elev känner sig exkluderad under sina skoldagar.</p>
<p>Funktionsnedsättning</p> <p>Det finns risk för kränkning eller diskriminering utifrån både psykisk och fysisk funktionsnedsättning då detta kan påverka elever och personalens möjlighet att utföra de aktiviteter som skolan har. Bland annat finns stora risker vid mer fristående aktiviteter så som skolkjogg och lekdagar. Det finns även risker utifrån nedsatt förmåga inom språk och kommunikation samt att personal saknar adekvat kompetens kring funktionsnedsättning.</p> <p>Skolans lokaler ökar risker för vissa grupper inte skulle kunna inkluderas i tillräckligt hög grad, även om de flesta lokalerna är anpassade efter eventuella fysiska funktionsnedsättningar. Skolans undervisning är inte tillrättalagd för att möta en variation av funktionsnedsättningar. Trots att man försöker undvika stereotypa bilder kring funktionsnedsättningar så finns risk att detta kan förekomma i undervisningen eller i läromedel som används.</p> <p>Risk finns att medverkan i undervisningsmoment på annan plats inte alltid kan möjliggöras, på grund av otillgänglighet eller fortskaffningsmedel.</p> <p>Risk finns utifrån att det inte finns resurser att tillgå för alla elever vilket kan leda till att det blir svårt att möta samtliga individuella behov. Bland annat har skolan också få lediga lokaler/rum som kan tillgås om en elev har behov av att vara ensam</p>	<p>Skolan försöker anpassa för att alla elever ska kunna vara delaktiga på de aktiviteter som skolan erbjuder, detta sker i högsta möjliga mån.</p> <p>Vissa elever har svårare att hantera t ex friare aktiviteter, där erbjuds så gott det går, extra vuxenstöd till de elever som bedöms vara i behov av det. Vid till exempel utflykter kan det vara svårt att hitta rätt anpassningar för att elever till exempel med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar helt kan vara delaktiga i alla moment. Dock är skolans målbild att den medverkan som kan möjliggöras också ska genomföras.</p> <p>Skolpersonal uppmärksammar också att elever i allt högre grad har en ökad förståelse för såväl fysiska som psykiska funktionsnedsättningar. Detta medför en ökad kunskap och förståelse.</p>

<p><i>Sexuell läggning</i></p> <p>Det finns risk för kränkning eller diskriminering utifrån språkbruk, val av litteratur samt genom de stereotypa normer som ofta förmedlas till barn och unga samt skolpersonalen. Det finns också risker i att vuxna i skolan inte har kompetens, eller vågar, att möta barns tankar kring sexuell läggning och hjälpa dem att besvara de frågor som kan finnas.</p>	<p>Vi ser att det kan vara extra känsligt för personer på en liten ort att ”sticka ut” eftersom ”alla känner alla”. Elever kan ha tankar och funderingar kring sin egen, eller andras sexuella läggning som kan påverka mående och arbetsro i skolan. Vi måste också arbeta för att våra elever ska ha förståelse för varandras olikheter. Olämpligt språkbruk förekommer och vi vuxna behöver både markera och förklara olämpligheten i att använda orden.</p> <p>Skolan har ett ansvar att belysa för elever te x att ett föräldrapar inte alltid behöver utgöras av en man och en kvinna, utan att det också kan röra sig om samkönade par. Skolans personal behöver ständigt diskutera och vara normkritiska i sitt förhållningssätt, detta görs med stöd av rektor och elevhälsa. Skolmaterial som används bidrar till ökad kunskap och förståelse inom området. Frågor som rör aktuellt ämne finns med i undervisningens material.</p>
<p><i>Ålder</i></p> <p>Det finns risk för att både yngre och äldre barn känner sig kränkta eller diskriminerade p.g.a. sin ålder. Det kan gälla t.ex. vilka rastaktiviteter som tillåts eller hur regler tillämpas.</p>	<p>På Kvarnstenens skola arbetar eleverna ofta i åldersblandade grupper. Eleverna ges då ökat ansvar utifrån ålder och mognad. Vi ser att vårt vänskapsarbete gett en positiv inverkan på trygghet och gemenskap. Vi ser att den pågående pandemin har en påverkan har gett en negativ inverkan bland eleverna. Skolan kommer att fortsätta ha gemensamma dagar i åldersblandade grupper om möjlighet ges utifrån pågående pandemi. Eleverna får även en större trygghet med olika pedagoger genom aktiviteter med fler vuxna.</p> <p>Vi bör förklara för och göra alla elever medvetna om varför en aktivitet kan vara tillåten för en grupp elever, men inte för en annan.</p>

3.5 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande åtgärder på skolan/fritidshemmet	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Ökad vuxennärvaro i friare utrymmen så som korridorer, raster eller matsal. Omklädningsrum?	Vid skolstart samt under hela terminen.	Mer personal i friare utrymmen.	All Personal
Öka samverkan och relation till vårdnadshavare genom att bjuda in till temakvällar under läsåret.	Start VT22, 2 tillfällen/termin.	Inbjudan via infomentor.	Rektor, Pedagoger
En stående punkt på dagordningen vid konferens är avstämning kring klimatet i klasserna och reflektion/diskussion kring eventuella nya åtgärder i klassen/på skolan.	Start HT21, varannan vecka vid konferens.	Förstelärare ansvarar för dagordning.	Rektor, Pedagoger
Planerade förebyggande åtgärder på skolan/fritidshemmet	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Systematiskt värdegrundsarbete (EQ) kommer att påbörjas och genomföras under HT21, eventuell fortsättning även under VT22. Material från EQ-verkstan	Vid terminstart och därefter varje vecka.	Genomföra övningar och diskussioner i klasserna.	Rektor, Skolkurator, Pedagoger
Elevhälsan bjuds in till konferens/arbetslag 2 tillfällen/termin. Där kommer diskussioner och arbete genomföras utifrån normer, mentalisering, NPF etc.	Start november 2021	Rektor bjuder in. Elevhälsa förbereder material.	Rektor, Elevhälsa, Pedagoger
Gemensamt arbete i personalgruppen kring språkbruk. Arbetslag kommer att ta fram material och upplägg för att arbeta med språkbruk och skapa samsyn i personalgruppen.	K-dag januari	Diskussioner i arbetslag.	Rektor, Pedagoger
”tjej- och killtoalletter” kommer att tas bort från enheten.	Skolstart HT21	Rektor beslutar.	Rektor

Rastaktiviteter.	1 tillfälle/vecka	Rektor möjliggör att personal på skolan har uppdrag.	Rektor
Överblick/förtydligande kring skolans rutiner och skolgårdsregler. Elever och vårdnadshavare ges information.	Skolstart HT21	Elever ges information klassvis och information till vårdnadshavare lägg på Infomentor.	Rektor, Pedagoger
Hitta enklare kommunikationsvägar och rutiner mellan personal på skolan/fritids vid te x byte av klass, elever eller vid olika situationer som uppstår.	Diskussion sker i uppstart HT21 och ska genomföras under hela läsåret.	Diskussion och beslut i arbetslagen.	Pedagoger
Omtag kring rastvärdarnas placering på skolgården (te x rastvärds-karta).	Planering vid uppstart HT21.	Diskussion och framtagning av rutin.	Rektor, Pedagoger
Fritidshemmet har elevintervjuer för att säkerställa trygghet och identifiera risker och hinder.	1 tillfälle/termin.	Samtal med varje elev.	Fritidspedagog
Uppdelad förmiddagsrast mellan klasserna.	Hela terminen. Utvärderas vid höstlovet.	Rast kl 09.30 samt kl 10.00.	Rektor, Pedagoger

Planerade främjande och förebyggande åtgärder kommer att genomföras utifrån hänsyn till pågående pandemi. Kvarnstenens skola kommer att följa de restriktioner och riktlinjer som tagits/tas fram från Folkhälsomyndigheten. Exempel på åtgärder som utifrån Covid-19, eventuellt inte kan genomföras på traditionellt vis är, föräldramöten, utvecklingsamtal och aktiviteter med åldersblandade grupper.

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

4.1 Barns/elevs delaktighet

Elever görs delaktiga genom trygghetsenkäter, trygghetsvandring, elevråd samt genom diskussioner i klassen tillsammans med pedagog. Fritidshemmet har genom sina årliga elevintervjuer kunnat inhämta elevers synpunkter på trygghet och oro.

4.2 Medarbetares delaktighet

Rektor leder arbetet med plan mot diskriminering och kränkande behandling men övrig personal har varit delaktiga i diskussioner och framtagning av planen i stort. Planen har utvärderats och analyserats under VT21 och den fullständiga planen för läsåret 21/22 har sedan förankrats hos all personal under uppstart HT 21.

4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet

Vårdnadshavare har genom kontakt med skolan under utvecklingssamtal, möten, via telefon eller mailkontakt bidragit till tankar, funderingar och idéer. Planen har förankrats hos vårdnadshavare på föräldraföreningsmöte där synpunkter kunnat inkomma. Planen finns att läsa på Mariestad kommuns hemsida.

5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever

Upptäckt/ information av/ om konflikt

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Ingrip om behövt.	All personal
2.	Meddela barnens/elevs mentorer.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt
3.	Samtal med berörda barn/elever	Mentor/pedagog

4.	Bestäm tid för uppföljning (ca en vecka senare).	Mentor/pedagog
5.	Dokumentera händelsen	Mentor/pedagog
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda barn/elever. Berätta om händelsen och hur förskolan/skolan/fritidshemmet hanterat det samt dokumentera samtalet.	Mentor/pedagog

5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev

Upptäckt/ information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Anmäl kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier till rektor via länk på Navet ”Anmäl kränkning barn och elev”	All personal
2.	Informerar berörda barns/elevs pedagoger/mentorer.	All personal
3.	Informera berörda barns/elevs vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att förskolan/skolan kommer att utreda kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier	Pedagog/mentor
4.	Utredning påbörjas	Rektor
5.	Barnen/Eleverna hålls under uppsikt under utredningstiden.	Pedagog/mentor/arbetslag
6.	Samtal med berörda barn/elever om kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier (utifrån mognad)	Pedagog/mentor
7.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredning är klar.	Rektor
8.	Samtal med berörda barn/elevs vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser.	Rektor

9.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Rektor
10.	Om kränkning/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor
11.	Om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra professioner eller externa myndigheter.	Rektor

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Upptäckt/information av/om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Barn/elev/personal meddelar rektor eller annan personal att elev blir kränkt, diskriminerad, trakasserad eller sexuellt trakasserad.	All personal
2.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna /sexuella trakasserierna och dokumentera samtalet.	Rektor
3.	Utredning påbörjas	Rektor
4.	Samtal med berört barn (utifrån mognad)/elev och personal om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna /sexuella trakasserierna	Rektor
5.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
6.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredningen är klar.	Rektor
7.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor

8.	Om kränkning, diskriminering/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor
9.	Om kränkning, diskriminering/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör kontaktas respektive avdelningschef.	Rektor

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Upptäckt/information av/om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	Åtgärd
A. Elev utsätter annan elev för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera mentor
B. Personal utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor
C. Verksamheten ¹ utsätter barn/elev för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera avdelningschef.

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Informera avdelningschef.

5.6 När verksamheten² diskriminerar barn/elev

Informera avdelningschef.

^{1,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

^{2,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
 - Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
 - Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
 - FN:s barnkonvention
 - Skollagen (2010:800)
 - Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
 - Socialtjänstlagen (2001:453)
-

7. Bilagor

7.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning..

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasserier. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska prägla verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Sektor utbildning/Elevhälsa.